

ÇOCUKLARDA CİNSEL KİMLİK GELİŞİMİ

İnsan gelişiminin önemli bir parçasını kimlik gelişimi oluşturur. Kimlik gelişimi kısaca insanın “Ben kimim?” sorusuna verdiği cevap çerçevesinde şekillenir. Küçük bir bebek büyüdükçe çeşitli kimlikler edinmeye başlar. İlk olarak bebeğin kendilik algısı gelişir. Yani bebek büyüdükçe kendisinin bakım veren kişiden -ki bu genellikle annedir- ayrı bir varlık olduğunu algılamaya başlar. Bebeklik döneminin sona ermesi ve çocukluk döneminin başlaması ile birlikte cinsel kimlik algısı ve farkındalığı oluşmaya başlar. Bu dönemde doğada bulunan iki farklı cinsiyetle ilgili merakların oluştuğu görülmektedir.

Psikanalitik kurama göre 3-6 yaş arası “Fallik Dönem” olarak adlandırılmaktadır. Fallik dönem çocuğun hem cinsi olan ebeveynini bir çeşit rakip olarak gördüğü, onu kıskandığı, onunla yarıştığı bir dönem olabilmektedir. Yine bu dönemde çocukları, karşı cinsten olan ebeveynine daha düşkün oldukları görülmektedir. Bu gelişim evresinin psikolojik açıdan sağlıklı olarak geçirilmesi halinde çocuk hemcinsi olan ebeveyni ile özdeşim kurarak toplumsal cinsiyet rollerini öğrenir. Bu dönemde karşılaştığımız durumlardan birisi de cinsel kimlik gelişimi ile ilgili meraktır. Çocuklar; kendi cinsiyetleri ile karşıt cinsiyetin farklarını sorgularlar. Anne babalar, “Ben dünyaya nasıl geldim?”, “Kızlar ve erkekler tuvaletlerini neden farklı şekillerde yapıyor?” gibi sorularla karşılaşabilmektedir. Cinsel kimlik gelişimi ve cinsiyet rolleri ile ilgili çocuğunuzun yönelttiği soruları uygun bir biçimde cevaplandırarak meraklarını gidermelerine yardımcı olmanız bu dönemin sağlıklı olarak geçirilebilmesi için ve gelecekte de çocuğunuzla aranızdaki iletişimin kuvvetli olabilmesi için son derece önemlidir.

Çocuğunuzdan gelen soruları cevaplamadan önce onların yaş grubuna bu durumun nasıl anlatılabileceği ile ilgili okumalar yapmak, sordukları kadarını cevaplamak, kafa karıştırıcı ifadelerden kaçınmak, çocuğun sorularına olumsuz veya abartılı tepkiler vermemek son derece önemlidir. Çocuk ayıplanmamalı, merak ettiği şeylerden ötürü utandırılmamalıdır. Sağlıklı bir cinsel kimlik gelişimi için anne babaların hassas davranmaları ve çocuğa bu tür merakların kabul gördüğünü, çocuğun meraklarından ötürü yadırganmadığını hissettirmeleri gerekmektedir.

Çocuklar çok küçük yaştan itibaren hatta iki, üç yaşında kız ya da erkek olduğunu söyleyebilirler. “Annemle biz kızız, babam erkek” gibi tanımlamaları yapabilirler. Cinsel kimlik gelişimi hayatın ilk yıllarında oluşmaya başlar. Çekirdek cinsel kimliğin çocukluğun ilk iki yılında başladığı fakat cinsel kimlik duygusunun yerleşmesinin 3-4 yaş dolayında olduğu belirtilmektedir. Erken çalışmalar, çocukların kendi cinsiyetlerini ortalama 30 aylıkken anlamaya başladıklarını göstermiştir. Dört yaşına gelen bir çocuk, toplumda kadın-erkek ayrımını yapabilir. Kendini kız ya da erkek olarak tarif edebilir. Yaş ilerledikçe kızlar kızlarla, erkekler ise erkeklerle birlikte vakit geçirmeye başlarlar. Çocukların kendi cinsel kimlikleri belirginleştikçe toplumsal normlara göre renk tercihleri, oyuncak tercihleri, kıyafet tercihleri, arkadaş tercihleri kendi cinsel kimliği etrafında şekillenir.

Çocuklarda cinsel kimlik gelişiminin bazı evrelerden geçtiği belirtilmektedir. İlk evrede çocuklar kendilerinin ve başkalarının cinsiyetlerini tanımlamayı öğrenmektedirler. İkinci evrede cinsiyetin zaman içinde değişmediğini anlarlar.

Cinsel kimlik oluşumu her şey yolunda gittiği takdirde, yani biyolojik yapı üzerine sağlıklı özdeşim kaynakları ve çevre koşulları sağlandığında normal olarak kazanılan bir süreçtir. Fakat genetik aktarım, biyolojik yatkınlık, ilk çocukluk yıllarında yaşanan yanlış özdeşim, anne babanın tutum ve davranışları ile kendi kimlik algılarındaki sorunlar, etkisiz ve ilgisiz veya aşırı koruyucu ve dominant bir yapısı olması, cinsel istismar, travmalar cinsel kimlik sorunlarının yaşanmasına sebep olabilmektedir.

Bu noktada en çok yapılan hata çocuğun karşıt cins oyun ve oyuncaklarına yöneldiği için suçlanması, “Onlar kız/erkek oyuncakları, sen kız mısın/erkek misin ki onlarla oynuyorsun” şeklinde çocuğun küçük düşürülmesidir. Bu durum çocukta cinsel kimlik sorununu derinleştirir. Halbuki çocuk cinsel kimliğini seçmez. Yukarıda değindiğimiz gibi bazen biyolojik nedenlerle, bazen psikolojik yaşantılar sonucunda, bazen de sosyal çevreden kaynaklı durumlarla cinsel kimliğini şekillendirir. Burada ailenin yapması gereken çocukla kişisel bir mücadele içine girmek yerine çocuklarla çalışma alanında uzmanlaşmış bir psikologtan destek almaktır.

(Kaynak: <https://pedagojidernegi.com/cocuk-ve-cinsel-kimlik-gelisimi/>)